Úradný vestník
Európskej únie

SK
Séria L

2024/2359

10.10.2024

UZNESENIE EURÓPSKEHO PARLAMENTU (EÚ) 2024/2359

z 11. apríla 2024

s poznámkami, ktoré je neoddeliteľnou súčasťou rozhodnutia o absolutóriu za plnenie rozpočtu spoločného podniku pre čisté letectvo za rozpočtový rok 2022

EURÓPSKY PARLAMENT,

— so zreteľom na svoje rozhodnutie o absolutóriu za plnenie rozpočtu spoločného podniku pre čisté letectvo za rozpočtový rok 2022,

— so zreteľom na článok 100 a prílohu V k rokovaciemu poriadku,

— so zreteľom na stanovisko Výboru pre dopravu a cestovný ruch,

— so zreteľom na správu Výboru pre kontrolu rozpočtu (A9-0087/2024),

A. keďže spoločný podnik pre čisté letectvo (ďalej len „spoločný podnik“) so sídlom v Bruseli bol zriadený v novembri 2021 na základe nariadenia (EÚ) 2021/2085 ([1]) (ďalej len „jednotný základný akt“) v rámci programu Horizont Európa na obdobie do 31. decembra 2031; keďže spoločný podnik nahradil spoločný podnik pre vykonávanie spoločnej technologickej iniciatívy v letectve, ktorý bol zriadený v decembri 2007 v rámci siedmeho rámcového programu pre výskum na obdobie desiatich rokov ([2]) (Čisté nebo 1) a v máji 2014 predĺžený v rámci programu Horizont 2020 na obdobie do 31. decembra 2024 ([3]) (Čisté nebo 2);

B. keďže spoločný podnik je verejno-súkromným partnerstvom so zameraním na výskum a inovácie, ktorého cieľom je transformácia letectva so zreteľom na udržateľnú a klimaticky neutrálnu budúcnosť;

C. keďže zakladajúcimi členmi spoločného podniku sú Únia zastúpená Komisiou a organizácie z odvetvia leteckej dopravy uvedené v prílohe I k jednotnému základnému aktu; keďže okrem toho má spoločný podnik pridružených členov vybraných na základe výziev na vyjadrenie záujmu;

D. keďže v záujme zvýšenia transparentnosti by spoločný podnik mal vo svojej ročnej účtovnej závierke zverejňovať relevantné informácie týkajúce sa príspevkov členov na úrovni programov; keďže spoločný podnik by mal pre každý program, v rámci ktorého pôsobí, predložiť do konca roka podľa kategórií členov všetky relevantné informácie vrátane právne stanovených cieľových hodnôt príspevkov pre príslušný program, objem prijatých príspevkov a objem právnych záväzkov; keďže spoločný podnik by mal naďalej zlepšovať transparentnosť;

Rozpočtové a finančné riadenie

1. konštatuje, že podľa správy Dvora audítorov ročná účtovná závierka spoločného podniku za rozpočtový rok ukončený 31. decembra 2022 vyjadruje verne zo všetkých významných hľadísk finančnú situáciu spoločného podniku k 31. decembru 2022, ako aj výsledky jeho operácií, toky hotovosti a zmeny čistých aktív za vtedy ukončený rok v súlade s jeho nariadením o rozpočtových pravidlách a účtovnými pravidlami, ktoré schválil účtovník Komisie; konštatuje, že príslušné operácie súvisiace s účtovnou závierkou sú zo všetkých významných hľadísk zákonné a správne;

2. oceňuje zavedenie programu Čisté letectvo v roku 2022 a úlohu spoločného podniku pri vývoji inovačných technológií na zníženie emisií a hluku z lietadiel;

3. konštatuje, že konečný dostupný rozpočet spoločného podniku na rok 2022 (ktorý zahŕňa opätovne zahrnuté nepoužité rozpočtové prostriedky z predchádzajúcich rokov, pripísané príjmy a prerozdelenia do nasledujúceho roka) zahŕňal viazané rozpočtové prostriedky vo výške 411,2 milióna EUR (v porovnaní so sumou 182,6 milióna EUR v roku 2021) a platobné rozpočtové prostriedky vo výške 415,3 milióna EUR (v porovnaní so sumou 189,9 milióna EUR v roku 2021);

4. konštatuje, že zmeny vo výške rozpočtu spoločného podniku vo veľkej miere závisia od fázy vykonávania viacročných programov v oblasti výskumu a inovácií; konštatuje, že v roku 2022 začal spoločný podnik s realizáciou programu Horizont Európa, preto rozpočet na rok 2022 zahŕňa rozpočet na záväzky pre prvé výzvy v rámci programu Horizont Európa plánované na rok 2022 a rozpočet na platby súvisiace s platbami v rámci predbežného financovania;

([1]) Nariadenie Rady (EÚ) 2021/2085 z 19. novembra 2021, ktorým sa zriaďujú spoločné podniky v rámci programu Horizont Európa a zrušujú nariadenia (ES) č. 219/2007, (EÚ) č. 557/2014, (EÚ) č. 558/2014, (EÚ) č. 559/2014, (EÚ) č. 560/2014, (EÚ) č. 561/2014 a (EÚ) č. 642/2014 (Ú. v. EÚ L 427, 30.11.2021, s. 17).
([2]) Nariadenie Rady (ES) č. 71/2008 z 20. decembra 2007, ktorým sa zakladá spoločný podnik Čisté nebo (Ú. v. EÚ L 30, 4.2.2008, s. 1).
([3]) Nariadenie Rady (EÚ) č. 558/2014 zo 6. mája 2014 o zriadení spoločného podniku Čisté nebo 2 (Ú. v. EÚ L 169, 7.6.2014, s. 77).

5. poznamenáva, že v jeho ročnej účtovnej závierke za rok 2022 sa sumy príspevkov vykázané za jednotlivé kategórie členov (Únia a súkromní členovia) navzájom výrazne líšia; konštatuje, že dôvodom je, že hotovostné príspevky Únie sa potvrdzujú a zaúčtujú, keď sú spoločnému podniku vyplatené na začiatku realizácie projektu, ale nepeňažné príspevky členov sa zaúčtujú až po potvrdení vzniknutých a vykázaných nákladov na realizáciu projektu; vyzýva spoločný podnik, aby riešil rozdiel medzi vykázanými sumami peňažných príspevkov na jednej strane a nepeňažných príspevkov na druhej strane poskytnutím informácií o právnych záväzkoch členov spoločného podniku na konci roku; víta záväzok spoločného podniku plne riešiť túto otázku v budúcoročnej ročnej účtovnej závierke;

6. v súvislosti s programom Horizont 2020 konštatuje, že na konci roka 2022 spoločný podnik v plnej miere zaviazal 1 716 miliónov EUR z maximálneho operačného príspevku Únie na podpísané dohody o grante v rámci programu a že z tejto viazanej sumy sa má v nadchádzajúcich rokoch vyplatiť približne 70,1 milióna EUR (alebo 4,1 %) na projekty, ktoré sa ešte majú dokončiť; poznamenáva tiež, že súkromní členovia sa zároveň právne zaviazali poskytnúť nepeňažné príspevky na operačné činnosti spoločného podniku vo výške 968,3 milióna EUR a nepeňažné príspevky na doplnkové činnosti vo výške 1 223,1 milióna EUR alebo 101,6 % minimálneho cieľa vo výške 2 154,9 milióna EUR; ďalej poznamenáva, že tieto viazané sumy boli v plnej miere vykázané na konci roka 2022;

7. konštatuje, že pokiaľ ide o činnosti programu Horizont 2020, spoločný podnik nedostal žiadne nové operačné viazané rozpočtové prostriedky, pretože svoju poslednú výzvu na predkladanie návrhov dokončil do konca roka 2020; konštatuje, že miera plnenia operačných platobných rozpočtových prostriedkov bola 78 % (v porovnaní s rokom 2021: 83 %);

8. konštatuje, že v prípade značného počtu prebiehajúcich projektov programu Horizont 2020 sa technické činnosti oneskorili alebo obmedzili v dôsledku pandémie ochorenia COVID-19 a útočnej vojny proti Ukrajine, a preto sa tieto projekty museli zmeniť alebo predĺžiť a konečné platby sa museli odložiť na rok 2023;

9. konštatuje, že pokiaľ ide o program Horizont Európa, Komisia v roku 2022 poskytla peňažné príspevky vo výške 178 miliónov EUR a že spoločný podnik takmer v plnej miere využil operačný príspevok vo výške 176 miliónov EUR na platby predbežného financovania súvisiace s prvými dohodami o grante uzavretými v rámci tohto programu;

10. konštatuje, že na konci roka 2022 bola miera plnenia rozpočtu spoločného podniku na administratívne platby (hlava 2) nízka na úrovni 54 %; poznamenáva, že podľa správy spoločného podniku o rozpočtovom a finančnom riadení to bolo spôsobené najmä IT a komunikačnými službami poskytovanými v poslednom štvrťroku 2022 a uhradenými v roku 2023 a zníženými nákladmi na služby poskytované Komisiou;

Obstarávanie a zamestnanci

11. na základe konsolidovanej výročnej správy o činnosti spoločného podniku za rok 2022 konštatuje, že spoločný podnik uverejnil v roku 2022 dva otvorené postupy verejného obstarávania, z ktorých prvý bol na pokrytie jeho vlastných potrieb a druhý bol vyhlásený v mene šiestich spoločných podnikov ako medziinštitucionálna výzva na predkladanie ponúk (riadené IT služby); okrem toho poznamenáva, že začiatkom roka 2022 spoločný podnik uzavrel a podpísal jedenásť medziinštitucionálnych rámcových zmlúv o poskytovaní služieb v oblasti komunikácie, ktoré boli výsledkom medziinštitucionálneho postupu verejného obstarávania vyhláseného v mene troch spoločných podnikov v roku 2021;

12. víta prvú otvorenú výzvu spoločného podniku na predkladanie návrhov, na základe ktorej bolo do konca roka uzavretých 19 dohôd o grante v celkovej výške 654 miliónov EUR v troch hlavných oblastiach: hybridné elektrické regionálne lietadlá, lietadlá na vodíkový pohon a ultraúčinné lietadlá s krátkym a stredným doletom; výzva na predkladanie návrhov obsahovala 14 tém zahŕňajúcich 13 inovačných akcií a jednu akciu na podporu koordinácie; celkovo bolo vybraných 244 účastníkov z 24 rôznych krajín;

13. víta 20 projektov zameraných na nasmerovanie letectva k udržateľnej budúcnosti; konštatuje, že výzva na predkladanie návrhov spojila širokú škálu verejných a súkromných partnerov, výskumných centier a akademickej obce s cieľom nájsť účinné riešenia, ktoré môžu priniesť udržateľné lietadlá a klimaticky neutrálnu budúcnosť letectva, s podporou rozpočtu vo výške 654 miliónov EUR z grantového financovania Únie;

14. konštatuje, že plán pracovných miest spoločného podniku na rok 2022 obsahoval celkovo 44 štatutárnych zamestnancov (dočasných a zmluvných zamestnancov a vyslaných národných expertov), pričom ku koncu roka 2022 bolo obsadených 40 pracovných miest; konštatuje, že dve pracovné miesta vyslaných národných expertov neboli obsadené, pretože v pláne pracovných miest na rok 2023 sa predpokladá len 41 pracovných miest a žiadne miesto pre vyslaných národných expertov;

Systémy riadenia a kontroly

15. konštatuje, že pokiaľ ide o výdavky v rámci programu Horizont 2020 a programu Horizont Európa, ex post audity vykonal útvar pre spoločný audit generálneho riaditeľstva Komisie pre výskum a inovácie (GR RTD); konštatuje, že pokiaľ ide o výdavky v rámci programu Horizont 2020 (zúčtovania a konečné platby), spoločný podnik vykázal reprezentatívnu chybovosť 1,6 % a zostatkovú chybovosť 0,4 % ([4]) a že v prípade programu Horizont Európa sa ešte musia vykonať audity ex post, keďže prvé priebežné platby sa očakávajú až v roku 2024;

16. konštatuje, že s cieľom posúdiť kontroly operačných platieb v spoločnom podniku Dvor audítorov na úrovni konečných prijímateľov vykonal audit náhodne vybratej vzorky platieb z programu Horizont 2020 uhradených v roku 2022 ([5]); poznamenáva, že v jednom prípade Dvor audítorov zistil a vyčíslil závažnú chybu vyplývajúcu z nadhodnotených osobných nákladov, pretože prijímateľ predložil vyhlásenie o nákladoch na základe rozpočtovaných nákladov na zamestnancov;

17. víta skutočnosť, že na konci roka 2022 spoločný podnik vypracoval a zaviedol úplný prístup k *ex ante* kontrolám založený na riziku v súlade s usmernením Spoločného realizačného centra DG RTD Komisie, a to vzhľadom na špecifické rizikové okolnosti spoločného podniku; konštatuje, že na tento účel spoločný podnik identifikoval najrelevantnejšie kritériá rizika a na základe nich navrhol prístup k monitorovaniu založenému na riziku; konštatuje, že takýto prístup umožnil spoločnému podniku posúdiť úroveň rizika každého projektu a prijímateľa počas hlavných fáz realizácie projektu, ako je príprava dohody o grante, zmena dohody o grante, podávanie správ a platba; v tejto súvislosti poznamenáva, že spoločný podnik vypracoval aj interné usmernenia týkajúce sa svojho prístupu založeného na riziku a vyškolil a usmerňoval svojich zamestnancov na jeho riadne a dôsledné využívanie;

18. poznamenáva, že podrobná analýza vzorky prípadov posilneného monitorovania spoločného podniku, ktorú vykonal Dvor audítorov, odhalila niekoľko nedostatkov, ktoré bránili ich účinnému a efektívnemu monitorovaniu; konštatuje, že po uplynutí stanoveného dátumu nebolo posilnené monitorovacie označenie obnovené ani ukončené a že po vykonaní kontrolných opatrení úradník opätovne neposúdil úroveň rizika;

19. súhlasí s Dvorom audítorom, že spoločný podnik by mal zabezpečiť, aby všetky posilnené monitorovacie opatrenia sprevádzali osobitné kontrolné opatrenia zamerané na identifikované riziká a aby sa na ne nadviazalo vo vopred stanovenom termíne;

20. rovnako ako Dvor audítorov zdôrazňuje, že v rámci programu Horizont Európa je ešte viac dôležité, aby spoločný podnik uplatňoval svoj osobitný prístup k riadeniu grantov založený na riziku;

21. zdôrazňuje, že štruktúra príjemcov a/alebo projektov spoločného podniku sa v rámci programu Horizont Európa výrazne mení, napríklad sa zvyšuje počet malých a stredných podnikov (MSP), novoprichádzajúcich subjektov a väčších konzorcií, ako aj požiadavka používať len otvorené verejné výzvy pri činnostiach programu Horizont Európa, a že v dôsledku toho už nemusia byť rizikové faktory identifikované v predchádzajúcich programoch relevantné a môžu sa objaviť nové rizikové faktory;

22. víta skutočnosť, že v septembri 2022 sa Čisté letectvo stalo zakladajúcim členom Aliancie pre letectvo s nulovými emisiami (AZEA), ktorá združuje verejné a súkromné zainteresované strany z celého leteckého odvetvia s cieľom podporiť zavádzanie lietadiel na vodíkový a elektrický pohon;

23. berie na vedomie prechod programu CS2 do realizačnej fázy a berie na vedomie zvýšené pracovné zaťaženie v roku 2022 v dôsledku súbežného riadenia viacerých projektov CS2 spolu so zavedením programu Čisté letectvo;

24. berie na vedomie nezávislú štúdiu, ktorá odhalila odhadovaný sociálno-ekonomický prínos programu Čisté nebo 2 pre Európu vo výške 8,6 miliardy EUR; ďalej zdôrazňuje zistenia štúdie, že strategický výskumný a inovačný program programu Čisté letectvo je „odolný“ a „vhodný na daný účel“; poukazuje na to, že by to platilo aj v prípade širokej škály možných hospodárskych scenárov, potenciálneho vývoja a štrukturálnych zmien v systéme leteckej dopravy;

25. vyzýva na rozšírenie a podporu integrácie hodnotových reťazcov klimaticky neutrálneho leteckého výskumu a inovácií vrátane akademickej obce, výskumných organizácií, priemyslu a MSP s využitím synergií s vnútroštátnymi a európskymi programami a zároveň na uľahčenie využívania zručností sektorových zručností v rámci hodnotového reťazca;

([4]) Konsolidovaná výročná správa o činnosti spoločného podniku pre čisté letectvo za rok 2022, kapitola 4.1.1.

([5]) Pokiaľ ide o grantové platobné transakcie testované u prijímateľov, prahová hodnota pre nahlásenie vyčísliteľných chýb je 1 % kontrolovaných nákladov.

Kontrola prijatia opatrení na základe pripomienok z predchádzajúcich rokov

26. konštatuje, že „pripomienky“ v osobitných výročných správach o spoločných podnikoch sú v skutočnosti „nenačasovanými odporúčaniami“ Dvora audítorov; konštatuje, že Dvor audítorov tieto pripomienky každoročne kontroluje a posudzuje ich stav ako „otvorené“ alebo „uzavreté“;

27. konštatuje, že z troch pripomienok Dvora audítorov (jedna z roku 2020 a dve z roku 2022) sú dve uzavreté: konštatuje, že zostávajúca pripomienka sa týka využívania dočasných agentúrnych zamestnancov v spoločnom podniku, čo bolo podľa jeho vysvetlenia spôsobené obmedzením plánu pracovných miest stálych zamestnancov a pracovným zaťažením spôsobeným súbežným vykonávaním programov Horizont 2020 a Horizont Európa.